

Sananvapauden puolesta ry.

Julkilausuma suunnitellusta poliisin vihjepalvelusta

Poliisi suunnittelee internetin keskustelufoorumeille tarkoitettua nettivihjettä, jonka avulla on tarkoitus helpottaa nimettömien ilmiantojen tekemistä. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön maaliskuussa. Perusteluissa mainitaan pyrkimys puuttua internetissä esiintyvään rikollisuuteen, kuten laittomiin uhkauksiin. Lisäksi mainitaan erikseen "nettirasismi".

Sananvapauden puolesta ry pitää suunniteltua järjestelmää tarpeettomana ja lisäksi suorastaan vahingollisena. Käytännössä se tulee johtamaan tarpeettomien ja suorastaan ilkivaltaisten ilmiantojen lisääntymiseen. Ilmiantaminen sinänsä on mahdollista tälläkin hetkellä, mutta siihen tarvittava pieni vaivannäkö (esimerkiksi puhelimen käyttö) lisää jonkin verran kynnystä pilailuun sananvapauden kustannuksella.

Esimerkki tällaisesta pilailusta nähtiin muutama viikko sitten, kun oululainen mielipidekirjoittaja **Elmo Rautio** joutui valheellisen ilmiannon takia pidätetyksi epäiltynä laittomasta uhkauksesta. Poliisille lähetetyssä viestissä Raution henkilökuvaan oli alkeellisesti liitetty väkivaltainen uhkaus siten, että se näytti Raution itsensä kirjoittamalta. Vaikka todellinen asiointi selvisikin pian, aiheutui tapauksesta Rautiolle tarpeetonta haittaa ja ajan menetyksiä. Ilmiannon valheellisuus olisi koko ajan ollut selvitettävissä yhdellä puhelinoitolla, mutta tätä poliisi ei tehnyt ennen pidätystä.

Toinen ongelma, johon kiinnitämme huomiota, on perusteluissa mainittu käsite "nettirasismi", johon liittyen ilmiantoja myös toivotaan. Tavalliselta kansalaiselta on hankala vaatia lain tuntemusta, kun se tuntuu olevan poliisilla itselläänkin hukassa. Vastoin yleistä käsitystä nettirasismi, kuten rasismi muutenkaan, ei ole mielipiteenä rikos. Rasismi tarkoittaa mielipidettä, jonka mukaan ihmisten syrjintä heidän rotunsa perusteella on oikeutettua. Ottamatta kantaa tähän mielipiteeseen toteamme, että sen esittäminen ei ole laitonta riippumatta siitä esitetäänkö se tietoverkossa vai jossain muualla. Vain tämän mielipiteen mukaan toimiminen käytännössä on tietyissä tapauksissa kielletty, mistä säädetään esimerkiksi syrjintään liittyvässä lainsäädännössä.

Käytäntö on valitettavasti osoittanut, että rasismi-sanasta on lapsiporno-sanan tavoin tehty lyömäase vapaan kansalaiskeskustelun estämiseksi. Tällaisten alkuperäisestä merkityksestään irrotettujen sanojen avulla on masinoitu irvokkaita mielipidekirjoittajiin kohdistuneita ajojahteja, joista muutamat ovat valitettavasti johtaneet tuomioihinkin. Sananvapauden kannalta tällainen kehitys on erittäin tuhoisaa ja siksi haluamme pysäyttää sen alkuvaiheisiinsa.

Teknisesti nettivihje ei voi erotella ilmiantoja sen mukaan, ovatko ne rikoksia vai eivät. Nettivihjeen avulla voi siis todellisten rikosten ohella yhtä hyvin ilmiantaa satunnaisen mielipidekirjoittajan nettirasismista kuin vaikka naapurinsa siitä, ettei tämä tervehti portaissa. Todelliset ja väitetyt rikokset on eroteltava muista ilmiannoista manuaalisesti. Poliisi on ylityöllistetty tälläkin hetkellä. Kun ilmiantoja pyritään tietoisesti lisäämään, saadaan varmasti lisää Raution kaltaisia ilkivaltaisten ilmiantojen uhreja. Nimettömyyden takia ilkivaltaisista ilmiannoista on hankala tuomitakaan.

Tällainen keskinäisen käyttämisen kulttuuri on demokraattiselle yhteiskunnalle täysin vieras. Ääneen lausuttu pyrkimys ilmiantojen lisääntymiseksi viittaa lähinnä totalitääriin yhteiskuntiin. Historiasta lähimmin tuttuja ovat Saksan demokraattinen tasavalta ja Neuvostoliitto. Näissä kehitys johti siihen, että kansalaiset alkoivat itse sensuroida itseään nimettömien ilmiantojen pelossa ja pelätä jopa omia lapsiaan, joita koulussa kehoitettiin antamaan ilmi omat vanhempansa. Tällaista kehitystä emme toivo Suomeen.

Tampereella 11.10.2009

Sananvapauden puolesta ry.:n hallitus

Oula Lintula, puheenjohtaja

Heikki Luoto, varapuheenjohtaja

Pasi Kylliö, sihteeri

Rami Lehtonen

Mikko Tanni